

МОНІТОРИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Бу Зієп Лінь

Студент 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки» ФПСР

Керівник: Вейландє Л. В.–В.

к.пед.н., доцент кафедри соціальної роботи ФПСР

Актуальність дослідження визначається розповсюдженням моніторингу як інструменту оцінки ефективності будь-якої практичної діяльності. Моніторингова діяльність не є вже тільки

інструментом промислового виробництва, такий вид діяльності активно використовується й у гуманітарній галузі. Актуальність проблеми моніторингу та управління якістю освіти підтверджується рядом міжнародних та вітчизняних документів, у тому числі прийнятої у рамках Болонської конвенції: Закон України «Про вищу освіту», «Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки» та інші. Використання моніторингу в різних сферах діяльності, зокрема в освітній галузі, розглядається в працях таких дослідників як А. А. Ахмадєєва, М. Б. Гузарова, А. І. Бичкова, І. В. Вавілова, О. М. Касьянов, О. М. Майоров та ін. Методологічні аспекти застосування моніторингу у вищій школі аналізуються на сторінках праць П. Ф. Анісімова, Л. Є. Виноградова, А. І. Галагана, В. О. Кальнея, Т. А. Стефановська [4]. На сьогодні немає єдиного визначення поняття «моніторинг в освіті». В. І. Андрєєв пропонує під моніторингом розуміти систему діагностики якісних та кількісних характеристик ефективності функціонування освітньої системи [3]. Т. А. Стефановська визначає моніторинг як діагностику, оцінку і прогнозування стану педагогічного процесу [4]. Найбільш загальне визначення дав О. М. Майоров, який запропонував розуміти моніторинг в освіті як систему збору, обробки, зберігання та поширення інформації про освітню систему або окремі її елементи [3]. Таким чином, процес моніторингу в освіті можна розглядати у двох аспектах: по перше, як спосіб дослідження освітньої системи з усіма об'єктами, суб'єктами та елементами, а по-друге, як спосіб забезпечення управління системою освіти через надання своєчасної та якісної інформації [1]. Виходячи з цього завданням моніторингу в освіті може бути розробка комплексу показників, що забезпечують цілісне уявлення про стан освітнього процесу (процедури, критерії, інструменти) та відстеження змін; систематизація інформації для аналізу, прогнозування розвитку освітнього процесу та розвитку освітньої системи взагалі. Об'єктами моніторингу в освіті можуть бути: система освіти; результати навчальної діяльності; характеристики учасників

освітнього процесу; відносини суб'єктів освітнього процесу; компоненти освітнього процесу; умови і засоби реалізації освітнього процесу; організація освітнього процесу; наслідки освітнього процесу (результати запровадження освітніх реформ, змін навчальних програм і освітніх стандартів) [3]. Серед загальних принципів моніторингу можна назвати: системність, цілеспрямованість, об'єктивність, комплексність, результатоорієнтованість, систематичність, прозорість [4]. Більшість дослідників визначають, що сучасний стан розробки проблеми моніторингу якості освіти все більше набуває статусу досліджень, а не тільки збору емпіричних даних про характеристики освітньої системи. Основними завданнями моніторингу якості освіти професійної підготовки є: розроблення комплексу показників, що забезпечують цілісне уявлення про стан процесу підготовки, про якісні і кількісні зміни в ньому; систематизація інформації про стан і розвиток освітнього процесу зі спеціальності (напряму підготовки); забезпечення постійного й наочного представлення інформації про процеси, що відбуваються в контексті формування обраної групи майбутніх фахівців; інформаційне забезпечення аналізу й прогнозування стану й розвитку освітнього процесу, вироблення відповідних управлінських рішень. Практична реалізація завдань моніторингу вищим закладом освіти здійснюється на перших трьох рівнях (кафедральний, факультетський, університетський) [1].

Що дозволяє розглядати моніторинг як інструмент управління якістю вищої освіти? Для управління освітнім процесом необхідно мати систему отримання інформації про його результативність, щоб бачити відхилення або динаміку в цьому процесі. Окрім цього, для ефективного управління потрібно також відстежувати як саме визнані норми відповідають сучасним вимогам, змінам освітніх запитів та взагалі сучасному науково-технічному розвитку. Моніторинг за своїми функціями дозволяє одночасно виявляти відхилення від певних норм (стандартів), одночасно й припускає

оцінювання самих норм. А це означає те, що моніторинг може розглядатися як механізм корекції освітніх і управлінських цілей і шляхів їх досягнення. У такому разі інформаційною основою управління якістю освіти є моніторинг якості освіти, спрямований на отримання оперативної та достовірної інформації про якість освітніх результатів, умов досягнення освітніх результатів, умов досягнення якісно нових освітніх результатів.

Література:

1. Ілійчук Л. Моніторинг якості освіти: концептуальні підходи та проблеми класифікації. Нова педагогічна думка. №4 (108). Рівно: РОІППО. 2021. С.16–19.
2. Ішутіна О. Є. (2018). Проблема моніторингу якості вищої освіти в Україні. *Science Review*. № 5 (12). Vol. 1. С. 55–58.
3. Теоретико–методичні засади побудови моніторингових систем оцінювання якості загальної середньої освіти: монографія / за ред. О. І. Ляшенка, Ю. О. Жука. К: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 192 с.
4. Теоретико–методичні засади забезпечення якості освіти : монографія / Д. В. Карамишев, Н. М. Гришина, О. В. Грибко, Т. В. Ревенко та ін. Х: Вид–во ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2020. 180 с.